

Maandag 22 mei 1916 – ochtendeditie

Londen, 21 mei. Officieel.

Onze vliegtuigen zijn gisteren verscheidene malen met gunstig gevolg in gevechten gewikkeld geweest. Twee vijandelijke toestellen vielen in vlammen binnen de vijandelijke linies, een derde binnen de onze. Een van onze vliegtuigen viel binnen de vijandelijke linies.

De artillerie heeft goed werk gedaan.

Een vijandelijk vliegtuig is vanochtend onbeschadigd binnen onze linies geland. Bestuurder en waarnemer zijn gevangen genomen.

De vijand heeft gisternacht drie kleine aanvallen gedaan ten zuidwesten van Wieltje. Ze zijn alle afgeslagen.

Berlijn, 21 mei. Officieel. Bij Oostende is een vijandelijk vliegtuig in het vuur van onze afweerkanonnen in zee gevallen. Vier andere zijn in luchtgevechten neergeschoten.

Men stuurt ons volgend stukje, vertaald uit de Kölnische Zeitung van 8 mei jl. betreffende het vraagstuk der vervlaamsing van de Gentse hogeschool:

“Over de Vlaamse hogeschool te Gent is te Frankfurt zoeven een brochure verschenen, opgesteld door Tony Kellen. Het bevat een geheel van de gewichtigste geschiedkundige en politieke feiten, maar is, jammer genoeg, doorgaans niet diep genoeg doorwerkt. Niet alsof de steller verdacht zou worden, dat hij veel materiaal uit tweede hand en bijzonder van dagbladartikels gebruik maakt. Dat kan heel nuttig zijn, wanneer daarbij met de nodige kritische zifting in het kritische onderzoek wordt te werk gegaan, waartoe een nauwkeurige kennis van de oorspronkelijke letterkunde en bronnen behoort.

Hiertoe heeft de steller echter zichtbaar niet de moeite noch de tijd genomen, die het gewicht van de behandelde stof vereisten. Het moet een miskleun genoemd worden, wanneer hij een pseudoniem werk over de Vlaamse Beweging van een Harold Arjune uit het jaar 1897 aanhaalt, om, daarop steunend, de mogelijkheid te bespreken van de Hoogduitse leertaal voor Vlaanderen en de Vlaamse hogeschool ten minste voor de toekomst open te laten. Waarom heeft dan heel het Vlamingendom zo stormachtig een hogeschool met Nederlandse voertaal te Gent geëist?

“Omdat het begrepen heeft, dat in de geestelijke, economische en sociale achterlijkheid van de grote meerderheid van het Vlaamse volk slechts kan verholpen worden, wanneer de eigen, aan cultuurwaarde zo rijke Nederlandse volkstaal ook weer de taal van de ontwikkelden, van heel het middelbaar onderwijs en de hogeschoolontwikkeling in Vlaanderen wordt. Slechts dan zal de verderfelijke kloof tussen de nu grotendeels verfranste hogere standen en de volksmassa allengs weer gesloten worden, dan zal het Vlaamse volkslichaam weer een gezonde bloedsomloop verkrijgen en een gezond geheel worden. Het Vlaamse volk moet zijn ontwikkelde standen weer geheel voor zich winnen, door middel van de moedertaal en van de stamverwante Nederlandse cultuur. De ervaring heeft getoond, dat zonder deze eerste voorwaarde een betere toekomst niet denkbaar is voor de Vlamingen. Dat is het standpunt der Vlaamse Beweging, dat nog kort voor de oorlog bijna het gehele Vlamendom ingenomen heeft, zoals de steller zelf meermaals juist vaststelde.

“Vergeleken bij deze nationale en sociale noodwendigheid van een op de eigen volksaard gesteunde heroprichting van de Vlaamse stam, treedt de behoefte, het ontwikkelde nageslacht in het gebruik van zijn “wereldtaal” te bekwamen, op de achtergrond. Terecht wijzen de Vlamingen er op, dat deze behoefte bij andere kleine volkeren, als bij Denen, Noren, Zweden ook bestaat, als bij de Nederlandse

taalstam, die in Europa toch zeker tien miljoen leden omvat. En toch zou niemand van hen vergen, hun hogeschoolontwikkeling niet op de nationale volkstaal, maar op een der grote wereldtalen te grondvesten! En zullen de Hollanders hun roemrijk bewaarde hogescholen eveneens op zulk een grote wereldtaal inrichten? Men ziet tot welke gevolgtrekkingen een opvatting als die van Harold Arjune moest leiden.

Zij werd overigens reeds in 1897 door bijna de hele Duitse pers afgewezen, in het bijzonder ook door de toenmalige welonderrichte Brusselse berichtgever van de “Kölnische Zeitung”. Het zijn dus geenszins alleen “politieke” beweegredenen, welke het invoeren van een andere dan de Nederlandse voertaal te Gent uitsluiten, zoals Kellen meent, maar het zijn diepgaande, in de zaak zelf gelegen noodwendigheden, welke een hogeschool met de eigen volkstaal in Vlaanderen vereisen. Wij Hoogduitsers kunnen deze noodwendigheden des te bereidwilliger erkennen, daar taal en geest van Nederlandse wetenschap en beschaving van oudsher met de Hoogduitse nauw verwant zijn en ook in het huidige hogeschoolwezen met deze meermaals in aanraking komen. Overigens blijft de uitzondering bestaan, dat voor de Germaanse en Romaanse taalwetenschappen en letterkunde de betreffende talen bij de voorlezingen gebruikt worden.”

Memoranda (KVdW).

Brussel, 9 mei.

Gevolg van het voorjaar en de nieuwe, blijde werkzaamheid, die het meebrengt? Sedert één mei en het driedubbele uur, die het ons schonk, beleven we te Brussel verrassing na verrassing. De winterdommel is blijkbaar uit: bij elk levensverschijnsel genieten wij als van iets nog nimmer beleefd, iets onbekend dat ons met vreugde

vervult, of althans ons goed humeur prikkelt waar het werkelijk aangenaam, en kittelt waar het onaangenaam kon zijn, en er niet in slaagt, in geen geval, het te verstoren. Vóór een maand, om een voorbeeld te noemen, stegen de eieren tot vijftwintig centiemen: wij zuchtten als versleten blaasbalgen. Nu gaan, sedert een paar dagen, diezelfde eieren tweeëndertig centiemen, en de kruidenier, die een ernstig man is, verwittigt ons dat zij weldra vijftig centiemen zullen doen; maar nu is het voorjaar, nietwaar?, zodat wij om die klimmende prijzen lachen, niet zozeer “de peur d'en devoir pleurer”, dan omdat wij iets fantastisch, “en haast komisch” zijn gaan vinden aan het feit, dat een nietig ding als een ei zulke reusachtige prijzen gaat bereiken. - In de laatste dagen is het weer niet zo bijster mooi; maar verleden week is de lente zo plots en zo oppermachtig ontwaakt, dat wij er een portie levensmoed en levensvreugde bij opgedaan hebben, die nu heel goed tegen een paar regendagen kunnen. En wie nu nog klagen, doen het alleen uit gewoonte, en omdat het goed staat.

Maar niet dat geestdriftwekkende weer alleen is het, dat ons optimistisch stemt en onze misères lichter om te dragen maakt; er zijn nog andere verrassingen, waar men buiten Brussel, of beter: buiten België, de volle betekenis en waarde niet geheel van beseffen kan, en die in gewone tijd ook ons niets zo heel buitengewoons zouden bieden, maar die ons dit jaar vervullen met dankbaarheid, - hetgeen het nut der ontbering bewijst (ge ziet dat ik zelf in de milde stemming deel). Er is, bijvoorbeeld, dat wij sedert ettelijke dagen weer terrassen aan de cafés hebben, hetgeen voor ons zoveel als een terugkeer tot de vredeftijd betekent.

Verleden jaar, deze tijd, was hier een Hollandse vriend, die ik onmiddellijk gebruikte als toetssteen van de eigen, en de algemeen Brusselse gewaarwordingen. Een goed middel daartoe is: niets te zeggen, zodat uw slachtoffer zich uit beleefdheid genoopt ziet en

gedwongen acht, aldoor maar te praten. Daartoe scherpt hij natuurlijk zijn opmerkingspotentie, dewelke hij daarna uitwringt tot bij het laatste dropje impressie en reflectie toe. Welnu, één der eerste indrukken van mijn vriend was: Brussel doet mij aan Pompei denken; en toen ik hem daar de verklaring van schuldig bleef, vond hijzelf de reden: er waren geen terrassen meer aan de koffiehuisen. Gij allen, die het zo prettig vond, 's avonds na het diner vóór een der grote cafés van de boulevard een sigaar te zitten roken in een rieten zeteltje, en de gangen na te gaan van de lichte dametjes met de lange ogen in het angstig bleke gelaat met het glimlachvertrokken bloedrode mondje: stel u voor, o gij Nederlandse reiziger, die van dergelijke grootstedse, zij het verderfelijke pikantheid in het eigen land doorgaans gespeend zijt en er te Brussel gaarne de prestaties van gadesloeg, - stel u voor dat de zalige zomeravondterrassen bij hoger bevel afgeschaft waren, en bedenk daarna hoe Brussel er uit moest zien, bij voor de helft verminderde straatverlichting dan nog, een algemene sluiting om elf uur, Belgisch! ... Ik moet zeggen: wij Belgen, die van zulke schouwspelen geblaseerd zijn, gaven daar nog het minst om, en ik stel mij heel goed voor, dat de Duitse officieren er in de eerste plaats onder leden. Maar het feit bleef: Brussel, dat al zo stil geworden was, zoo geprovincialiseerd, werd er nog wat doodser door, en dat is iets waar de meest huishokkende Brusselaar zelf onder lijdt.

Waarom ons dit verbod had getroffen? Eerst zegde men, dat het gevaarlijk was voor de troepen: men mocht er eens van uit zo'n terras op schieten! Daarna heette het voor onze eigen veiligheid te zijn: nu en dan kwamen weleens Engelse of Franse vliegtuigen over Brussel zwieren, die ons dan bedachten met de gebruikelijke granaten, die heel goed midden in zo'n terras konden terecht komen, al was hun bestemming dan ook anders. Hoe het ook zij: de tafeltjes en de stoeltjes moesten binnengehaald, wie zin had in een bom moest

maar zien er op andere wijze aan te komen; en de troepen kregen er de zekerheid bij, eerder in een loopgraaf kapot gemaakt te worden, dan op het Brusselse voetpad. - Wij, Brusselaars, wij verloren er aan heldhaftigheid bij: een heldhaftigheid, die lang geen snoeverij was. Immers, heel in het begin van de oorlog had wijlen Von der Goltz-pasja het echt Turkse middeltje bedacht om ons de benarde toestand, waarin wij verkeerden, en die wij anders hadden kunnen vergeten, in de gedachten te prenten. Aan het Noorderstation, waar zich de drukst bezochte cafés der stad bevinden, had hij twee mitrailleurs laten plaatsen; de terrassen waren nog niet afgeschafte: zo kon men daar, wekenlang, zijn aperitief gebruiken op enkele meters afstand van die steeds dreigende vuurmonden, waar vaardige en ijvervolle kanonniers de wacht bij hielden, bereid tot prompt uitvoeren van het minste bevel. - Met de terrassen verdwenen de machinegeweren ... die de Brusselaars ter zelfgeruststelling telescopen hadden gedoopt. Tevens verdween er een aanleiding tot heldenmoed mee. Wij werden, binnen de tabakwalmige, zwoele muren der cafézalen, kleinstedelingen van het ergste soort: kleinstedelingen, die zich van hun minderwaardigheid bewust zijn ...

De goden dank: nu is dat veranderd: wij hebben de terrassen weer! Of het eigenlijk mag, weet ik niet; moet ik de lopende geruchten geloven, dan heeft niemand gevraagd of het mocht. De koffiehuishouders, bewaarders der vroegere Orde, hebben allen samen, op de gewone tijd van het jaar, en gelijk toen het nog geen oorlog was, de marmeren tafeltjes en rieten stoeltjes buiten laten brengen. De verbruikers, daar helemaal niet op voorbereid, hebben gretig gebruik gemaakt van het geboden buiten zitten onder de borrel, - ook zonder mitrailleurs. Het is of Brussel weer een grote stad gaat worden. En niemand protesteert, ook de politie niet, en ook het Duitse bestuur niet. Zou het allicht eveneens de charme ondergaan?

Of zijn vrees voor gewapende Brusselaars en dito vliegtuigen verloren hebben?

11 mei.

Ik ken hier in Brussel een aantal mensen, die sedert enkele dagen rondlopen met een lijkbiddergezicht. Terwijl andere lieden, ambtgenoten nochtans der eersten, er triomfant en haast uitdagend uitzien, vooral als zij de eersten ontmoeten. Deze heren zijn volksvertegenwoordigers. De enen verblijven te Brussel; de anderen wonen doorgaans in de provincie. Dit verschil is het, dat hun humeur uitmaakt en vaststelt. Niet omdat het leven in de provincie zooveel aangener zou zijn, voor kamerleden vooral. Ik heb weleens het tegendeel horen beweren door lieden, die zeer deftig zijn en daar geenszins om liegen zouden. Maar omdat het mandaat van de helft der afgevaardigden aan het zieletoeg is, en zij dus eigenlijk dienden herkozen; terwijl het tweede soort zich in de gunst der bevolking rechtmatig gehandhaafd kan achten, tot einde mei 1918, tijd waarop men vermoedelijk reeds aan vrede zal kunnen denken. - Dus lopen een aantal leden van ons parlement met lange, een ander aantal met eerder ronde gezichten; terwijl de kleur navenant is.

Aan herkiezing valt er op dit ogenblik natuurlijk niet te denken: o! de gejaagde dagen vóór 24 mei 1914! O, mijn brief van 26 mei 1914, waarin ik u "de oude en de nieuwe kamer" mocht voorstellen! Het was de tijd, dat men de Heer Woeste graaf geslagen had als troost voor geleden nederlagen, die overwinningen waren geweest voor de vooruitgang, hoe dan ook verminkte overwinningen ... - Gr kunt mij geloven als ge wilt, maar niets vervult mij met weemoed als de herinnering aan mijn gejaagde, maar blijde journalistenarbeid van toen, aan dat bewustzijn van meedoen aan de gebeurtenissen, die wel zo heel belangrijk niet waren, maar binnen de traditie van het land toch streefden naar het welzijn van het land; toen elk zijn best

kon doen, zij het ook met kleine middeltjes en onder naijver en geringschatting! - Wij hebben het thans helemaal niet zo druk; feitelijk hebben wij niets te doen, vermits er niets gebeurt. Maar het is juist wat in ons knaagt als een wroeging: Het is ons of wij in onze plicht te kort kwamen, niettegenstaande alle inspanning ...

Om tot onze wanhopige kamerleden terug te komen: één heb ik ontmoet die onder het feit, dat het uit was met zijn kamerlidchap, al het leed van zijn gezamenlijke lotgenoten op zijn schouders getorst scheen te hebben. Ik troostte hem met het vooruitzicht, dat vermoedelijk te Havre reeds een werkelijkheid was, waarbij zijn mandaat tot bij het sluiten van de vrede, of althans voor zolang de uitvoerende macht buiten den lande vertoeven zou, zou worden verlengd. – “Ja, dat is het juist!”, was het jammerende antwoord. “Parlementslid zal ik nu nog wel zijn en blijven, maar misschien zonder instemming van mijn kiezers. Willen zij van mij nog weten? Achten zij niet dat ik als hun vertegenwoordiger niet meer deug? Van de bezetter heb ik nooit last gehad, maar had ik dat wel, dan had ik mij nog altijd kunnen troosten met de gedachte, te lijden voor een deel der bevolking: datgene dat mij naar de kamer heeft gestuurd, en waar ik één mee ben. Gesteld nu dat men mij een of ander kwalijk gaat nemen, zelfs als volksvertegenwoordiger; zal ik dan nog kunnen zeggen dat ik voor het volk geofferd heb, - het volk dat mij niet heeft verkozen om in zijn plaats te handelen? ... Er is iets anders, dat misschien nog grievender is: ja, de regering zal in mij vertrouwen blijven stellen; bij gebrek aan de kiezers van het algemeen stemrecht, zal ik mij voorlopig voor de gekozene van een oligarchie mogen achten, hetgeen toch ook iets vleiends inhoudt en feitelijk een vorm van democratie kon heten. Maar zal ik juist daarom bij het Duits bestuur niet alle gezag verliezen? Ik koester geen illusies: ik weet wel dat dit gezag niet groot is, en dat ik nooit onder de bezetting gelegenheid heb gehad mij daar op te beroepen. Maar gesteld dat

daar verandering in komt, dat het volk mijn oude rechten erkent, mij op mijn oude plichten wijst, en eist dat ik bij een of ander geschil tussenkom: wat dan, als het Duits beheer mijn gezag ontkent, en mij misschien aan den lijve bewijst dat zij het vervallen acht?"

Ik kon hem onmogelijk tot meer opgewekte gevoelens brengen: dit was inderdaad een gewetensvol volksvertegenwoordiger ... gelijk zij het trouwens allen zijn, ook buiten bezettingstijd. En aldus moogt gij leren dat wij niet alleen materiële zorgen hebben. Die van ons innerlijk wezen, waar goed en kwaad, recht en onrecht met elkaar kampen, zijn soms heel wat ingewikkelder. Ik heb daar nog heel wat drastischer voorbeelden en bewijzen van: ik bewaar ze voor een andere gelegenheid, als de omstandigheden ze mij in het geheugen zullen brengen. Vandaag was het mij alleen te doen om aan de Belgische Kamerleden, die in Holland verblijf houden, te tonen, wat hun collega's, die te Brussel bleven, in deze dagen, die verkiezingsdagen moesten zijn, lijdten onder de twijfel of zij nog werkelijk volksvertegenwoordiger mogen heten, en er nog meer onder lijdten dan eventueel onder de zekerheid van ... een buis!

13 mei.

De vijf zes laatste dagen hebben wij weer vertoningen gehad in de Muntchouwburg; Duitse vertoningen natuurlijk, en ditmaal van een gezelschap, hetzelfde misschien wel dat Nederland dezer dagen heeft aangedaan, en dat de "Ring" vertoonde.

Naar dergelijke uitvoeringen gaat het Belgische publiek doorgaans niet. Gij zult u herinneren hoe kwalijk het een hoogleraar van de Brusselse universiteit genomen werd, dat hij het wel had gedaan. Die afkeer is bij een groot deel der Brusselse burgerij blijven bestaan: bij dat deel vooral dat men vroeger juist bij dergelijke gastvoorstellingen, deze o.m. van de uitnemende Duitse zangers die

ieder jaar een Wagnerreeks kwamen geven, in de eerste plaats en op de eerste plaats aanwezig zag. Of andere Brusselaars er wel naartoe gaan, kan ik niet zeggen, omdat ik mijzelf onthoud. Ik moet trouwens bekennen dat er weinig gedaan wordt om het publiek naar de schouwburg te lokken. Niet dat er gebrek aan, drietalige, plakbrieven zou zijn. Of dat ons de naam der vertolkers, die wij van vroeger kennen als onder de allerbesten, zou zijn onthouden. Maar omdat op de avonden van zulke vertoningen de schouwburg zo bewaakt wordt door politie en krijgsmacht, dat iemand alle lust zou vergaan door het kordon heen te breken, en het esthetische genot bij voorbaat te niet wordt gedaan door dat onaangenaam machtsvertoon, dat wel indrukwekkend is, maar in de zin dan van wrevelig makend.

In 1914 was dat misschien te billijken: die eerste concerten op een ogenblik dat de angst nog lang niet geweken was en dat men telkens vernam van gevechten waar vooral onze eigen dapperen in betrokken waren, leken hier wel een uitdaging. Er liepen trouwens allerlei vreemde geruchten, van luchtschepen die er wel voor zouden zorgen dat de vertoningen niet onopgemerkt zouden voorbij gaan, en andere geheimzinnigheden meer, die in zekere zin de politiemaatregelen konden wettigen. Die politiemaatregelen zorgden er intussen voor, dat de uitvoeringen een echt Brussels succes zouden worden, een "succès d'hilarité" namelijk, waar de Brusselse politie trouwens zelf een aandikkende rol met alle mogelijke overtuigende middelen bij speelde. Stel u voor: al de straten, die tot het plein voor de Muntshouwburg van uit de vier windstreken en wijken der stad toegang geven, waren op ruim driehonderd meter afstand door kordons soldaten, bajonet op de loop van het geweer, afgezet, zo dicht dat er geen denken aan kwam daar doorheen te glibberen. Het was zelfs zo goed als onmogelijk tot die vervaarlijke hoeders der schoonheid met hun gezaagtand wapen door te dringen: eerst moest men de Thermopylen door van de

Brusselse politiemacht, die u in schilderachtige bewoordingen en hoogst deftige mimiek vroeg wat je hebben wou, en haar verbazing niet meester kon worden, als uw argeloos antwoord luidde dat ge over de Muntplaats heen moest. Wilde het ongeluk dat uw woning juist op bewust plein was gelegen, dan werd ge behandeld met een argwaan, opgedreven tot bij de uiterste kimmén van het ongelooft. Wie immers woont op de Muntplaats tijdens een Duitse vertoning? Had ge echter voldoende bewijzen overgelegd, dan werd ge door de krijgsmacht naar uw huis als naar een kerker gebracht; ge werd er binnen gegrendeld; een schildwacht zorgde er voor dat ge het niet verliet; intussen was het u toegelaten een ballade te dichten op uw gevangenschap, zo ge daar zin in had ...

Aldus ging je naar de comédie, onder de eerste maanden der bezetting. En in de comédie zat ge al de tijd onder de indruk van al het geweld dat ge als een nieuwe Sigurd had moeten overwinnen, vóór ge mocht genieten wat u geboden werd. Stel u dan de kwaliteit der genieting voor!

Latere tijd verbeterde het nauwelijks. Zag men, 's avonds tegen zessen, aan de onderscheiden politieposten der stad abnormale beweging van agenten die geschouwd werden, van agenten die in rij en gelid werden gesteld, van agenten die elkaar een geheimzinnig ordewoord toefluisterden, en dan, bij twintigtallen, rechtsomkeert, en avant'arche! zich in beweging stelden: dan moest ge niet twijfelen aan het doel van de ongewone tocht: er was een groot Duits concert, of het was een grote Duitse vertoning. Dan stonden u twee dingen te doen: ofwel ging je vluchten, ver van het oord dat je toch niet zou betreden; ofwel spoedde je je naar een der kleine cafétjes die dicht bij de Muntschouwburg zijn. Wel te verstaan werd je daar in opgesloten totdat het gordijn zou worden gehaald voor het eerste bedrijf. Maar intussen zag je al de grote en opperste bezettingskoppen voorbij komen en met gezette deftigheid het

schouwburgperron betreden; iemand, die hem goed scheen te kennen, zou u met opgewondenheid Gouverneur-General Freiherr von Bissing hebben getoond. En tenslotte zou je je misschien niet méér verveeld hebben dan onder de vertoning zelf, waar het verschrikkelijk stijf moest toegaan, te oordelen naar de buitenzijde, en - waar er toch wel enigszins gebrek aan dames moest wezen ...

En nu is daar nog altijd, na éérentwintig maanden bezetting, maar weinig verandering in gekomen. Ik bedoel wat politie betreft (de dames nl. zijn er sedertdien bijgekomen, en er bestaat geen reden, voor zover ik weet, dat zij niet naar de schouwburg zouden gaan). Nu is nog alleen de Muntplaats zelf afgespannen, niet zozeer meer door soldaten, maar door Brusselse agenten die goedmoedig zijn, voor wie echter het nieuws er af is, zodat zij door niets meer bewijzen het geval buitengewoon te achten. Men kan dus vrij lopen langs al de straten die naar het plein leiden; op het plein zelf is zelfs rondom een smalle strook voor de voetgangers voorbehouden; waar het echter verboden is te blijven staan. Voor de Duitsers bestaat dus blijkbaar nog het gevaar, na al die tijd; het gevaar, dat mij, indien ik, naar zo'n vertoning gaan wou, al het genot bederven zou, hoe denkbeeldig ik het ook weten zou. Voelen de schouwburgbezoekers het anders? Des te beter voor hen! Moest men echter een vrije Brusselaar vragen waarom hij nog altijd niet verkiest naar de Muntschouwburg te gaan, dan heeft hij als reden, dat hij daar liefst niet gevangen zit, als hij, wel te verstaan, de andere redenen voor zich wil houden ...

Maandag 22 mei 1916 – avondeditie

Duitse vliegtuigen hebben sinds gisteren tweemaal Duinkerken gebombardeerd. Zaterdagavond zijn twintig bommen geworpen. Er zijn 4 doden en 15 gekwetsten. Een ander eskader heeft vandaag

honderd bommen op de buitenkanten van Duinkerken geworpen, waarbij 2 soldaten en een kind gedood en 20 mensen gekwetst zijn. Vliegtuigen van de bondgenoten hebben de aanraders nagezet en er twee naar beneden geschoten toen ze boven de Duitse linie terugkeerden. Een groep van 53 Engelse, Franse en Belgische vliegtuigen heeft onmiddellijk na de eerste overval 250 bommen op de Duitse kantonnementen te Vijfwegen en Gistel geworpen.

Berlijn, 22 mei. Officieel. Ten oosten van Nieuwpoort is een patrouille van onze marine infanterietroepen in de Franse loopgraven gedrongen, zij verwoestten de verdedigingswerken van de vijand en brachten één officier en 32 man als gevangenen mee terug.

Men schrijft ons:

“In de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 20 mei avondeditie komt een brief voor van een Vlaamse schippersjongen. Bij de beschrijving van een menu wordt door u achter het woord “jongen” een ? geplaatst. Zeer waarschijnlijk zal hij hier bedoeld hebben “jeugd”, een Vlaams woord hetwelk in het Hollands betekent jus of vleesnat.”